

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7. De interesse damni emergentis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

hunc locum proprie spectat, scilicet, quod mutans perdit de suis rebus, aut definit lucrari eo quod mutuet, aut eo quod ad præstitutum diem non solvatur mutuum.

67. Etque ratione distingui, quod vnum sit damni emergentis, & alterum lucri cessantis. Quorum prioris exemplum est: Habeo pecunias quibus reficiam domum ne corruat: aut quibus volo æstate triticum emere in totius anni alimentum familiae meae, aut pecoribus emere pabulum, aut me ære alieno liberare; quas pecunias tibi dedi mutuo, & ad præstitutum diem restituis: unde fit vt domus mea corruat, vel triticum duplo carius emam, vel pecora mea fame pereant, vel creditoribus meis solvam interesse; vel res meas viliori pretio vendere compellat ad soluendum creditoribus: tale damnum ex mutuo secutum dicitur interesse damni emergentis. Posterioris vero exemplum est: sum mercator habens pecunias quibus volo ad negotiandum, mercem emere; & tu eas à me acceptas mutuo, non restituis tempore præfixo, ideoque cessat lucrum facere; quæ cessatio dicitur meum interesse lucri cessantis.

CAPVT VII.

De interesse damni emergentis.

SVMMARIVM.

- 68 De damno emergente ex mutuo, si ipsum sit inter um, non licet pacisci nisi sub conditione: si nec erum sit, licet pacisci a solute.
- 69 Quæ si damnum sit verosimile.
- 70 Extensio doctrinae tradita de interesse damni emergentis.
- 71 Conditiones quibus eadem limitatur.
- 72 De eo, quod oporteat damnum incurri precise, occasione mutui.
- 73 Conditione: dua ex parte mutuatarij.
- 74 Alia dua ex parte ipsius interesse.
- 75 Mutuarius non tenetur refarcire interesse damni emergentis, si nullum de eo præfixit pactum cum mutuat. re.
- 76 Tres casus excepti.
- 77 Mora in faciendâ solutione capitulis, quatenus inducat obligationem refarciendi interesse damni emergentis.

QUESTIO PRIOR.

An possit quis pacisci de interesse futuro damni emergentis, accipiendo pro eo pretium.

68. Ad huius explicationem aduertendum est: huiusmodi damnum futurum, triplex esse. Vnum certo futurum, alterum probabile seu verosimile, & tertium plane incertum. Quando igitur ipsum est omnino incertum, non potest de eo fieri pactum, nisi cum hac conditione: si damnum secutum fuerit. Nam res quæ non existimatur verosimiliter futura, vendi non potest, nisi sub hac conditione, si futura sit: quando quidem sine hac illa æquiparatur nõ futuræ. Quando vero ipsum est omnino certum: de eo sine vsura pacisci licet, ex communi consensu Doctorum, quorum plures commemorat Alfonso à Neapoli, quest. 19. concl. 1. quia ratio iustitiæ & æquitatis non postulat, nec patitur vt quis ex beneficio mutui, damnum incurrat, in suisve rebus detrimentum propter alterum patiatur gratis.

69. Similiter quando ipsum omnino probabile verosimiliter est (etiam si forte nunquam contingat) vt Nauarr. in comment. De vsuris num. 54. conditione 5. statuit argument. cap. In ciuitate De vsuris licet aliquid accipere ratione probabilis periculi, cui mutui exponitur: tale enim est pecunia æstimabile, sicut & illud cui fideiussor se exponit soluendi capitales; pro quo pacisci, & pretium accipere potest ex cap. 2. & 3. De fideiussoribus. Itaque si ille qui pecuniam mutuat, volens restaurare domum quæ minatur ruinam, cogitur restaurationem differre ob mutationem, potest à mutuatario ultra sortem, id est, summam principalem, accipere ac retinere sibi aliquid ratione damni probabiliter futuri. Quanquam in eo casu non debet tantum accipere, quantum ille cui damnum certo contingeret. Nam incertitudo diminuit aliquid ex pretio damni emergentis, sicut & ex pretio lucri cessantis: vt post D. Thomam 2. 2. quest. 62. art. 4. notat Sorus

lib. sexto de iust. & i. re quest. 1. art. 3. in fine; inquit non licet integrale accipere, quantum in re futurum erat, sed quantum in spe, secundum coniecturalem prudentiam, verosimili.

70. Procedit autem doctrina hæc de damno emergente, quantumcunque mutuum datum fuerit sponte, & sine vlla vi: & quantumcunque terminus præfixus solutioni nõndum effluxerit, cum damnum emerit. Nam tunc quoque locum habet generalis ratio, quod nemo teneatur cum damno proprio beneficium alteri præstare; nisi necessitas ad id ipsum compellat. Id quod Lilius Zecchi annotans in tract. De vsuris cap. 5. in 8. casu, addit mutuatarium teneri tantum ad interesse propinquum, id est, teneri tantum ad solutionem damni, quod proxime emerit ex mutuo: non autem ad interesse remotum; id est, quod per intermedium propinquum, emergere potest mutuatari: alioquin enim procedi posset in infinitum in iis ad quæ refarciendâ mutuatarius teneretur; quod absurdum est. vt si res ob mutuum proxime amissa, sit galina, quæ peperisset, oua ex quibus generantur pulli, ex quorum pretio aliquid fructiferum emeretur, & ex fructibus productis aliquid aliud, & ita in infinitum; pro quibus pacisci, & pretium solvere, esset intolerabile; immo plane iniuriam: cum vt habet D. Thomas 2. 2. quest. 78. art. 2. ad 1. non debeat quis vendere id quod nondum habet, & à quo habendo potest multipliciter impediri. Idem patet per tradita ab Angelo Vsura 1. §. 30. Quæ referentur in fine huius capituli.

Conditiones requisitæ vt inter. sse damni emergentis, excludat vsuram mutui.

71. Ceterum vt licite accipi & retinere possit aliquid in compensationem interesse damni emergentis, aliquot conditiones requiruntur, quas post Conradum persequitur Medina in Cod. Derebus acquisitis per vsuram, quest. 3. Ex parte enim mutuatoris requiritur 1. (si iis auctoribus creditur) vt quoad lucrum ipse male aut saltem æque velit, suam sortem seruare (sic que damnum emergens euadere) quam mutuando aliquid ultra illam recipere ob interesse damni ex mutuo emergentis. Nam voluntas opposita includit voluntatem alicuius lucrum capiendi ex mutuo, quæ vsuraria est. Dixi (si illis credendum est) quia non immerito obicit Nauarr. in Enchir. cap. 17. num. 212. & post ipsum, Petrus à Nauarr. lib. 3. De vsuris cap. 2. num. 300. quod talis voluntas non reddat acceptionem iniustam; cum iniustum non consistat in prauitate intentionis, sed in rebus quæ commutantur inæqualitate, quæ non cernitur in compensatione damni emergentis, aut lucri cessantis ex mutuo. Ad quod plenius intelligendum dicenda in seq. num. 82. & 85. iuuabunt.

72. Secundo requiritur vt mutuator precise occasione mutationis, damnum incurrat. Nam si incurrat alterius rei causa, vt propriæ negligentia, vel vanitatis, vel malitia; non erit interesse, de quo hic agimus, damni emergentis ex mutuo. Itaque si ob carentiam pecuniæ mutuatae alteri, rem tuam minoris quam valeat vedas, non quidē necessitate compulsus, sed propter voluntarios tantum vsus, nec vtilis nec necessarios: aut necessitate quidem compulsus vendas ad vsus & expensas necessarias: sed proueniente ex tua negligentia, vel malitia (qua voluisti mutuatarium grauare) non potes recipere, nec retinere pretium datum pro tali interesse. Quod similiter dicendum est si tua domus ob defectum mutuatæ pecuniæ passa est ruinam, aut compulsus es aliam pecuniam accipere ad vsuram, nolens per negligentiam aut malitiam id indicare mutuatario, qui potuisset, restitutione tibi mature facta, se liberare à tali damno. Idem etiam iudicandum est, si poteras & neglexisti, aut malitiose noluisti alia via facili, nec dispendiosa, damno quod emerit obuiare, vt cum domi habuisti alias pecunias vel grana; aut vina quæ conuenienti pretio vendere posses, vel amicos qui facile tibi mutuo darent gratis. Idem adhuc iudicandum est, vt idem author ibid. habet, cum mutuator damnum idem incurrit, etiam si pecuniam suam mutuo non dedisset: tunc enim mutuum non est causa damni: vt cum qui alicui mutuo dat merces, quas vendere non potuit nisi credita pecunia: causa damni emergentis non est mutuum, sed conditio mercium quæ præfenti pecunia vendi non potuerunt.

GINAI
RACIS
RIP
V

73.

Ex parte vero mutuatarij requiritur primo, vt non sit talis persona, cui gratis donare sit in præcepto; vt ei qui tam inops (inquit Medina in *Cod. De elemofina quest. 6. conclus. 1.*) vt propria bona actu non habeat quæ retribuere possit; nec etiam artem, nec vires, nec industriam, nec denique modum aliquem vnde necessaria vitæ possit aliter, quam mendicando acquirere. Cum enim tali necessitate grauem patienti subueniendum sit de præcepto; neque is ad retributionem (vt pote ipsi impossibilem) obligari possit ei donandum est gratis, & sine spe retributionis ab ipso prouentura. Idem iudicandum est de patre constituto in necessitate, in qua filius tenetur ei subuenire gratis. Item de creditore, cui contra iustitiam debitor non sit nomine solutionis, sed nomine mutui, dare quod debet.

Secundo requiritur, vt idem mutuatarius non compellatur refundere interesse à mutuatore præsentium ratione mutuationis, antequam ipsum positum sit in esse, id est, antequam damnum actu emerferit ex mutuatione. Ratio est: quia mutuatarius ad solutionem interesse damni emergentis non ante tenetur, quam mutuator. Illud patiens ex mutuatione, cum is nondum grauetur, & ideo nondum sit obligatio ipsum releuandi à grauiam, nec sufficit damnum illatum frugibus rescire in messe, quia dominus earum non ante patitur illud: vt bene ait Nauarr. in *comment. De vsuris, num. 54.* Cum autem damnum actu emerferit, exigere potest illius interesse, etiam à principio mutuationis, si tunc actu emergerit: vt si à principio mutuationis mutuatori non habent pecuniam mutuandam, necesse sit res suas minus quam valeant vendere, vt lubuere amico roganti sibi mutuari. Idem pari ratione seruandū est, respectu probabilis periculi incurrēdi interesse: nimirum vt pro eo existente nihil exigatur, & pro existente ab initio mutuationis, aliquid ex tunc exigere possit, ac de eo pacisci: vt habet Nauarr. in præcedenti num. 42. Cui adde congruentem doctrinam quem Couarr. habet in *lib. 3. var. resol. cap. 4. num. 5. in fine*, quando interesse fuerit certum, & quantitas illius incerta, vt cum est successuum: id est, cum non contingit totum simul sed per partes, & successu temporis, posse per modum transactionis constitui certum pretium quod soluat quotannis.

74.

Ex parte demum ipsius interest requiritur primo, vt realiter tantum emergat quantum à mutuatario præcenditur: alioqui ipsum simularetur in fructum vsurarium: illudque quod ultra fortem perciperetur vsurarium esset, paliatum prætextu damni emergentis, vt notum est de se. Requiritur secundo, vt id quod exigitur non excedat interesse, propter quod exigitur; vt si ratione mutuationis amissus sit tantum vnus nummus aureus, nihil supra fortem, nisi vnus talis exigatur, nomine interesse damni emergentis. Nam plus exigere iniustum est, cum mutuatarius teneatur tantum ad rescarciendum damnum quod occasione mutuationis sibi facta, incurrit mutuator. Addunt memorati auctores adhuc requiri vt mutuator vitet se infamare: quia ex cap. Nolo, r. qu. 1. qui fidens suæ conscientie famam negligit, crudelis est. Sed ea conditio non est propria huius negotij, sed communis omnibus humanis, in quibus semper cauendum est, ne nobis vel proximo iniuste nocemus: vt sit per irrationabilem sui aut alterius infamationem.

POSTERIOR QUÆSTIO.

• An obligatio sit rescarciendi damnum ex mutuo emergens, cum id non est deductum in pactum.

75.

AD hanc respondetur negatiue: quia quamuis is etiam qui sponte mutuat alteri sem, ex cuius carentia damnum incurrit, possit suæ indigentia consulere, paciscendo cum mutuatario de aliquo lucro (sicut & is qui rem suam vendit, per cuius carentiam detrimentum aliquod patitur, potest, re emptori declarata, indemnitate sue prouidere, accipiendo aliquid pro tali damno emergente) non licet tamen tale quid facere, nisi mutuatarius sciens, & prudens voluerit tanquam sibi commodum mutuo sibi dari cum tali onere. Nā que iniuria fieret ei, si absque ipsius expressa voluntate, mutuator aliquid supra fortem capiat: quia forte id sciens nolle sub ea conditione mutuum accipere, sed apud alium sine onere querere. Imputare vero debet mutuator sibi (ait Sorus in *lib. 5. De iur. & iure q. 1. art. 3. concl. 3.*) quod ex mutuo damnum incurrat:

quandoquidē de eo cum mutuatario pacisci omisit sua culpa. Tres tamen sunt casus in quibus ista responsio non procedit, sed mutuatarius tenetur refundere interesse emergens. Primus, est, cum ipse mutuum extorquet vi, vel à nimium iniuto; tunc enim debet damnum ex mutuatione emergens rescarcire ex communi sententia, in quam plures auctores refert Petrus à Nauarr. *lib. 3. de resis. cap. 2. num. 278.* Et confirmatur quia quilibet potest iuste, eius damni quod ab alio iniuste patitur, exigere compensationem. Sed ille cui iniuto damnum emergit, damnum iniuste patitur. Ergo iuste potest exigere illius compensationem.

Secundus casus est, quando mutuator sponte quidem aut saltem non iniure, mutuum dedit absque pacto expresso per manum notarij facto de rescarciendo damno emergente: sufficienter tamen mutuatario indicauit se velle seruari indemnem ab interesse: quod passurus est ratione mutuationis, in tali enim casu manifestum est nullam iniuriam fieri mutuatario, si conditionem non reuoluit.

Tertius casus est, quando culpa, aut mora in solutione, præcesserit damnum ex mutuatione emergens. Tunc enim mutuatarius tenetur ad talis damni satisfactionem; vt inter omnes conuenire habet Nauarr. in *comment. De vsuris num. 42. vbi in confirmationem cit. cap. Dilicti; De foro competentis, cap. Peruenit, & cap. Constitutus De fideiussoribus.*

Quibus accedit ratio: quia dans iniuste causam efficacem damni, tenetur illud rescarcire. Sed mutuatarius iniuste dat mutuatori causam efficacem damni quod emergit ratione mutuationis, cum in termino præfixo non soluit mutuum. Ergo tenetur tale damnum rescarcire. Et confirmatur à simili: quia debitor qui tempore præfixo non soluens creditori, damno est suo fideiussori, tenetur hunc indemnem reddere, vt statuitur in citato cap. Peruenit. Ergo si creditori idem damnum intulerit, illud pari ratione tenetur rescarcire.

Aduerte autem cum Lelio Zecchi in tract. De vsuris cap. 16. num. 4. verbum Tertia conditio: ex Angelo Vsurari §. 30. si mora fuerit, quia mutuatarius suo tempore soluere non potuit, obligationem tantum esse ad interesse intrinsecum, id est, quod ex re mutuatæ profluxit; vt si mutuum dederim scœnum, quod à tempore moræ vendere possem viginti, & nunc tantum vendere possum 15, teneris restituere illius interesse proueniens ex mutuo, contra meam voluntatem non soluto: nec vllō iusto titulo à me gratis tua causa, subeundum. Non esse autem obligationem ad interesse extrinsecum, quod promanat ex omissione actus soluendi in termino constituto: quoniam impossibilitas eam excusat à culpa: cum ex sexta regula iuris in 6. nemo possit ad impossibile obligari: & ex sequenti 4. imputari non debeat ei, per quem non stat, si non faciat quod erat ab ipso faciendum.

Et certe omisso inuitabilis nullam habet rationem acceptionis aut retentionis iniustæ, quæ constituat radice obligationis ad restitutionem. Vnde ex cap. Significante De pignori, creditor debet esse contentus forte, si debitor in captiuitate detentus, mutuum certa die soluendum sub iuramento, remiserit per mutuum reputatum fidelem, si præter morem infideliter agendo, illud in termino præfixo non tradiderit. Vbi ratio redditur, quod in tali casu debitor quantum in se fuit impleuerit iuramenti debitum. At vero si mora fuerit, qua mutuatarius soluere potuit, sed non curauit; obligationem esse ad rescarciendum interesse, non modo intrinsecum, sed etiam extrinsecum; seu quod procedit quidem ab alio, quam à mutuo non soluto: ipsa tamen non solutio dedit illi occasionem; vt quando occasione scœni non soluti, fame mortua est vacca mutuatoris: qui si non potuit alia via tali in eodem obuiare, mutuatarius qui potuit & neglexit soluere, tenetur damnum illud rescarcire.

Quod tamen ex Angelo loco cit. non est extendendum ad occasiones remotas: quia sic procedi posset in infinitum. Et ita quamuis nolendo soluere mutuum cum potuit, dederim occasionem ruinæ domus mutuatoris & per eam intermediam expensis quas ipse deinceps faciet in locanda aliena domo; non teneor tamen, sicut pro ruina domus, ita & pro omnibus dictis expensis seu pensionibus, ei satisfacere: sed tantum pro illa primi anni quæ moraliter censetur esse damnum idem cum prædicta ruina. Excusatio autem nulla est, quod mutuatarius non putauerit damnum emer-

furum,

furum, si que putasset, praesto soluisset: quia id non impedit quominus existens in mora; causam illius culpabiliter dedere. Et lege diuina, & ipsius conscientia non minus admoedente de mora, quam si creditor adiuuisset. Hocque est quod significari solet, cum dies seu terminus praefixus dicitur interpellare pro homine. Ita notat Petr. à Nauar. in cit. cap. 2. num. 282. ubi etiam monet praedicta non procedere, cum debitor verosimiliter consideret, & existimare creditorem rationem habiturum dilationem solutionis, quia tunc, & tam transacto termino, non censetur esse in mora, sicut est quando verosimiliter cogitat, aut cogitare debet, creditorem in maiorem dilationem dare; siue quia iam sepius repetiuit debitum, siue quia aliquid aliud simile interuenit, unde satis cognoscitur ipsum velle sibi statim solui.

CAPVT VIII.

De interesse lucri cessantis.

SVMMA RIVM

- 78 Interest lucri cessantis restitutum est ei, qui inuitus mutauit.
- 79 Ille qui sponte mutuat pacisci potest de lucro cessante post elapsam remedium solutionis praesum.
- 80 Controversa, An in pactum deduci possit, ut soluat interest lucri cessantis, contingens ante quam elapsus sit terminus praefixus soluiti.
- 81 Pars affirmans potest tuta conscientia teneri.
- 82 Refutatio eorum que pro contraria parte fuerunt videtur.
- 83 Pactum de lucro cessante licet in speculatione bonam rationem habeat: in praxi tamen ita periculosum est, ut antequam fiat dissuadendum sit.
- 84 Mutuum debet esse causa propinqua lucri cessantis, v. eius compensatio per mutuatarium non censetur usuraria.
- 85 Nihil accipi potest ratione lucri cessantis, & mutuum factum sit ex pecunia non exposita negotiationi.
- 86 Nec ex expressa negotiationis quidem sed ab eo qui aliam habet, quam possit exponere.
- 87 Totum lucrum speratum non est deducendum in pactum: & regula statuti quod unus sit id est deducendum.
- 88 Duo modi quibus potest pactum fieri de compensatione lucri cessantis.
- 89 Quoad in consideranda determinanti pretium compensationis lucri cessantis.
- 90 Compensatio lucri cessantis non est accipienda statim ab initio mutationis.
- 91 Scandalum vitandum in repetitiuo lucri cessantis.

Omnia fere que de interesse damni emergentis ante constituta sunt; in hoc etiam locum habent, ex communi doctorum consensu.

Primum enim consentiunt, quod cum aliquis inuitus mutuat, & lucrum inde illi cessat, possit ipsum exigere, de eo que pacisci: immo quod is qui cogit ad mutuum, teneatur ut damnum emergens, sic & lucrum inde cessans restituere, etiam si pactum non interuenit; quia naturalis lex aequitatis postulat, ut eum qui per te iniuste patitur, indemne per omnia serues. Proinde ille qui à mercatore furatur pecuniam, quam ad negociandum habet paratam, tenetur ultra illam, soluere lucrum ei cessans, ut patet ex doctrina de restituit. tradita per D. Thom. 2. 2. qu. 62. art. 4. Quae procedit iuxta Socum in 6. De iust. & iure q. 1. art. 3. concl. 2. etiam si coactio praedicta fiat sine peccato: ut cum Rex ingruente bello ob reipub. urgentem necessitate, à mercatoribus inuitis pecuniam mutuo accipit. Adde etiam, ex eodem ibidem, procedere, etiam si coactio per comminationem mortis, aut aliorum grauium in commodum non interuenit: metus tamen fuerit iustus: ut cum vassallus grauius meritoque; metuit se molestias perpetuum & diuturnum à domino suo, nisi ei det mutuo: immo etiam si tantum fuerint preces importunae, prout Iacobus à Graphis in suo. 2. Decis. aur. cap. 104. num. 26. notat per illud, quod vis, metus, & importunae preces aequi parentur. Itaque si habeat pecuniam exposita negotiationi licite, precibus importunis alicuius mei familiaris illam mutuai. possum licite petere interesse lucri cessantis, inquit ille citans Socum, qui quidem in citata conclusione 2. id insinuat, dum utitur verbis illis: quomodo docuque inuitus cogatur mutuae.

Secundo consentiunt Doctores, eum qui sponte mutuat, ut velit certum terminum praefixum ex solutione mutui: posse pacisci, ut de damno emergente ita & de lucro cessante; quod contingerit si solutio non fiat in termino. Et ratio est: quia elapso termino non amplius sponte sed inuitus, sicut & in praeced. casu, mutuae censetur. Immo ut plenius docet Lud. Molina, De iust. & iure tomo 1. tract. 2. disp. 315. concl. 2. quantumuis tale onus non fuerit expresse deductum in pactum; illud subire tenetur mutuatarius, si in termino mutuum non restituat. Et ratio est: quia pecunia cum lucro ex ea faciendo, plus valet, quam ipsa per se spectata. Potest ergo pro ea mutua plus exigere, quam ipsa per se valeat: quandoquidem illam tradens, censetur simul tradere lucrum, quod in illa negotiationi destinata, latet virtute: sicut proventus frugum latet in tritico sationi destinato.

Tertio consentiunt acceptionem & retentionem pretij supra sortem ratione lucri cessantis, non esse tam facile licitam, quam ratione damni emergentis; neque dubitandum esse, quin ad eam requirantur omnes conditiones in praeced. capite propositae.

De interesse lucri cessantis contingente ex mutuo, ante terminum assignatum ipsius solutum.

SECTIO PRIOR.

In controuersia autem versatur num concurrentibus etiam in eisdem conditionibus, ille qui sua sponte, & à nemine coactus mutuum dat, deducere possit in pactum, ut ei soluat lucrum quod cessat antequam mutuatarius sit in mora soluendi: ut si v. g. aliquis habeat pecuniam destinata ad negociandum hoc anno, ex qua hoc eod. anno sperat 100 aureos lucri, aliusque eam mutuo petat soluendam post annum. Difficultas inquam est, num mutuas possit in pactum deducere, ut mutuatarius tantum restituat ultra sortem, quantum aestimatur lucrum illud in spe. Atque partem negantem sequitur Innocentius ad cap. finale De usuris, & cum eo aliquot Iurisperiti, quorum meminit Cou. lib. 3. var. ar. res. sol. 4. num. 9. & videtur tenere D. Thom. 2. 2. qu. 78. art. 2. ad 1. dum concedens mutuantem posse pacisci de damno emergente, subiungit non posse pacisci de lucro cessante: quia nondum illud habet, & potest ab habendo multipliciter impediri. Quod autem (inquit) tale est, vendi non potest. Eandem potius sequendam censet Sorus in citato art. 3. concl. 4. licet contrariam affirmantem non audeat reprobare.

Pro qua multo plures sunt authores quos referunt & sequitur Couar. loco citato, Nauar. in comment. De usuris, nu. 43. Petr. à Nauar. lib. 3. De restit. cap. 2. nu. 287. Alphonsi de Neapoli in tract. De usuris qu. 18. num. 29. & 30. & Lud. Molina loco citato, versu Contraria tamen. Pro ea autem (quam insignium Doctorum auctoritate fultam possumus tuta conscientia tenere) plures quidem rationes afferuntur, sed vnica sufficiente pro praxi, contenti erimus, addita ei definitione cap. In ciuitate, De usuris: per quam absolute conceditur ratione interesse lucri cessantis vendere merces ultra currens praetium, & venditor voluisset illas referuare in aliud tempus in quo plus esse valituras verosimile esset.

Ratio vero talis est, quia cum in pecunia sit duplex potentia ad lucrum: altera absoluta, quae semper in pecunia cernitur, etiam reposita in arca; altera quae coitatur pecunia non absolute; sed ut stat sub tali vel tali industria; apud talem vel talem mercatorem: parum ad talem vel talem negotiationem: vel reitrugetur emptionem, secundum priorem quidem potentiam, non dicitur plus valere: neque licet pro ea aliquid ultra sortem accipere, iuxta dicta in praecip. cap. 4. secundum posteriorem tamen potentiam plus valet quia per industriam hominis illi accedentem, perinde ac instrumentum mechanicum, ex sterili efficitur res nata fructificare.

Pro quo fructu licitum esse pretium accipere, patet per duo absurda quae alioqui sequerentur. Prius est, quod mercatorem ad mundinas profecturum detinens, nullum ad id habendo ius, non teneretur ad restitutionem lucri quod ille verosimiliter facturus erat. Posterior est, quod nec esset quis compellendus ad restitutionem damni, quod mechanicus incurreret, impeditus ab ipso (item non habente ad id ius)

GINAI
RAXIS
RIP
V